

LETO XIII.

ZVEZER 16.



Vrli Slovenol: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.



MARIBOR, 1913.
CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 16. zvezka:

	Stran		Stran
Kornelij	241	Predalček modrosti	251
Rim	244	Narodna noša	251
Pisem slovenskih deklet	246	Dobri nasveti:	252
Iz Balkana	247	Društveni glasnik:	252
Umirajočega Srba tožba	247	Govorniške vaje:	256
Pod vaško lipo		Najlepši cvet — čistost	256
Spomini starega rokodelca	248	Kat. shod, drobtinice i. dr. na platnicah.	
Dekliški vrtec:			
Več izobrazbe pred Bogom	250		

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K. na pol leta 1 K, na četrt leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 12. avg. 1913.

Listnica uredništva:

Vipava: Dopis dober, samo treba bo počakati dotičnega časa. Napišite še kaj drugega.
— Slavomir: Naznaniti morate uredništvu svoje

ime. — Sv. Jurij ob Taboru: Prosimo za celo ime, ne zadostujejo samo začetne črke pri dopisu.

Orlovska organizacija. Za katoliški shod se Orli prav pridno pripravljajo. Poročila posameznih odsekov na predsednika „Podzveze“, dr. Verstovška, pričajo o velikem zanimanju Orlov. Zaostati ne smemo za drugimi tovariši in udeležiti se moramo katoliškega shoda v kar najlepšem številu. Iz St. Jurja ob Taboru se udeleži 9 uniformiranih, iz St. Pavla v Savinjski dolini 10 uniformiranih Orlov. Pripravljena sta že tudi brežiški in središki odsek; ptujski odsek jih pošlje v kroju 6, mariborski pa nad 15. Pričakujemo še nadaljna poročila. Opozorjamo pa, da se člani istih odsekov, ki se ne vadijo pridno v telovadbi, ne smejo udeležiti telovadbe na svečanosti. Bratje Orli, le pridno na delo, da bomo štajerci prav častno zastopali svojo odlično organizacijo.

Pojasnila glede katoliškega shoda. Vstopnina na glavno zborovanje v nedeljo, dne 24. avgusta, upravičuje tudi za udeležbo k manifestacijskemu sprevedu in za telovadbo Orlov na stojiščih in velja 1 K. — Celotna vstopnica za vse dni katoliškega shoda velja 5 K. X Vstopnice se glase na ime. Pisarna mora torej najprej zbrati vsa imena udeležnikov, na kar prične ob

pravem času razpošiljati izpolnjene vstopnice.

Pojasnila glede slavnostnega spreveda katoliškega shoda. Spreveda se smejo udeležiti take ženske, ki imajo prave narodne noše. Moški se udeležijo vsi brez izjeme. Za ženske, ki nimajo narodne noše, a bodo imele legitimacije (vstopnice), bo pripravljen poseben prostor, da si bodo lahko slavnostni spreved ogledale.

Vstopnice za katoliški shod, krasno umetniško delo, bo odposlal pripravljalni odbor 10. avgusta. Do tedaj bo mogla pisarna to ogromno delo izvršiti. Vstopnice bodo dobili samo tisti, ki jih bodo pri župnih uradih plačali naprej. Vsi udeležniki dobe tudi poseben časopis: „Ljubljana ob hrvaško-slovenskem katoliškem shodu“, v katerem bodo vse podrobnosti. Pošljite pisarni nemudoma zglasilnice!

Sveto mašo na Kongresnem trgu bo pred nunsko cerkvijo daroval zagrebški nadškof dr. Bauer. Letošnji katoliški shod bo nekaj tako lepega, kar doslej pri nas še nismo videli.

Dohod Hrvatov na katoliški shod v Ljubljano. Posebni vlak iz Zagreba pripelje v Ljub-

NAŠ DOM

Štev. 16.

V Mariboru, 15. avgusta 1913.

XIII. letnik.

Kornelij.

Povest iz zadnjih dni Jeruzalema.

(Nadaljevanje.)

Ednajsto poglavje.

Rim je slavil veličastne zmage velikega cesarja in njegovega sina Tita. Amfiteater (velikansko gledališče) je bil napolnjen do najvišje vrste, le prva je bila še celo prazna, in še vedno so se gnetle nove množice v prazniških oblekah skozi vrata, da bi še našle kje kak prostorček. Ljudstvo se je radovalo, smejalo in šalilo, saj je imelo igre in kruha in še več. Cesar in njegov sin prišla bosta v slavnostnem sprevodu, da ju lahko vsak Rimljan vidi, skozi areno (prizorišče, kjer so se vršile igre) gledališča, na kojega s krvjo prepojenih tleh so izkrvavele nekdanje velike množice kristijanov na povelje krutega Neronā pod zobmi deročih zveri.

V spodnji vrsti sedežev je bilo še vse prazno. Včasih je šel kak suženjmimo, pomaknil tu blazino na pravo mesto, tam vrgel blago dišečega kadila v kadilne ponvice. Množica ljudstva je še vedno naraščala in hrup je postajal vedno večji. Začeli so staviti na bojujoče se Jude, ki bodo nastopili ob sklepu slavnosti; za kratek čas obmetavali so se s pomarančnimi lupinami.

Solnčni žarki so padali že skoro navpično na razgrnjeno plateno streho, ki je prepregala celo gledališče, ko naznani slovesno trobentanje prihod zmagalcev. Hrup se nenadoma poleže; Rimljani si skoraj ne upajo dihati, nagone se naprej in iztegujejo vratove.

Vrata pod cesarskim odrom se odpro, in več kohort se prikaže na čelu

slavnostnemu sprevodu. Vojaki so nosili dragocene svilnate obleke nad oklepi. S cveticami slavnostno okrašeni ščiti in sulice svetili so se v zlatu.

Njim je sledila dolga vrsta sužnjev. Nekateri so bili oblečeni v slavnostno škrlatno obleko; pri drugih je bila obleka prevezena in prepletena z lepimi podobami.

Nadaljna gruča je bila oblečena v belo, valovito obleko. Vsi so nosili plen strašne vojske, zlate z dragulji okinčane vrče in skledice, prelestne krone, prekrasne svečnike, malike iz brona, marmorja ali slonove kosti, dragocene po velikosti in umetni izvršitvi.

Ko se prikažejo vjeti Judje, zaslišijo se urnebesni klici zmagoslavja. Sestradane, opotekajoče se postave oblečene so bile v škrlatne, zlatovezene obleke, glave so bile ovenčane s cveticami, vrvi, ki so vezale po dva in dva skupaj, bile so podobne cvetličnim vencem. Nekateri so povzdignili glave radovedno, pa hitro so obrnili pogled zopet k tlom, da ne bi videli zdvijane, kričeče in zmage pijane množice. Nekateri so vlekli za vrv in jo skušali odvezati. Le nekaj jih je šlo trdnega koraka in merili so radovedne Rimljane z mrzlimi, zaničljivimi pogledi.

Veliki odri, na katerih so bili prizori iz judovske vojske, naredili so prijetno spremembo v prekrasnem sprevodu. Uprizorjeno je bilo, kako so pokončane oblagodarjene pokrajine pod podkvo konj in pod mečem legijonarjev, kako se ruši trdno obzidje v prah, kako priplezajo bojujoči se vojaki na obzidje, kako pogori tempelj in enake po-

dobe grozot in razdejanja. Ko se je prikazala zlata miza za dvanajstere kruhe obličja in dragoceni sedmero-ročni svečnik, doseglo je začudenje Rimljanov svoj višek. Zadnji del plena je bila „judovska postava“, velika, zlata plošča, na katero je bilo vdolbenih deset zapovedi.

Množici nosilcev zlatih, bronastih in zlatokoščenih boginj zmage sledila sta triumfatorja. Vespazijan je jezdil na krasnem belcu. Na goli glavi blestel se mu je zlati lovorjev venec. Škrlatni plašč visel mu je v mnogih gubah od ramen in pokrival skoro popolnoma belo, s škrlatom obrobjeno tuniko (ozko spodnjo obleko, ki je segala do kolen).

Njemu sta sledila Tit in njegov brat Domicijan.

Nepopisen krik radosti zadoni.

„Oče domovine!“ „Rešitelj Rima!“ „Božji imperator!“ „Blagor Vespazijanu!“ doni v mnogotisočerm zboru. Cesar se prikloni v veliki radosti in pokaže na Tita, ki jezdi za njim.

Ljudstvo pozdravlja zmagoslavnega vojskovodjo. Mnogi gledalci slekli so plašče in mahali ž njimi kakor z zastavami. Drugi so metali cvetlice in kmalu so bila tla arene pokrita z duhtečo cvetlično odejo.

— — —

Med tem ko se je pomikal slavnostni spreved počasi in slovesno skozi areno, podala sta se Kornelij in Bernika proti vhodu v mračne podzemeljske ječe amfiteatra. Tribun je bil poprosil pri poveljniku cesarske straže za potrebno dovoljenje in ga je dobil. Centurij na straži prebere tablico, katero mu poda Kornelij, in pusti ga spoštljivo z njegovo ženo vstopiti v ječo.

Tribun se iz početka ne spozna prav v poltemnem, nizkem prostoru in misli, da je iskal zaman, ko mu pokaže stražnik 'kot, v katerem se nekdo nahaja, kojega iščeta.

Bernika se oklene tesneje roke svojega moža, ko se ozira po grozni ječi, v kateri je čakalo nekdaž za časa krvoločnega Nerona toliko nedolžnih kristjanov smrti v areni.

Kornelij se približa temnemu kotu in zakliče polglasno: „Marij Prim!“

Kakor bi ga bila pičila kača, skloni se poklicani pokonecu in skuša se držati s koščenimi rokami ob vlažnomrzlem zidovju. Težke verige na nogah in rokah zarožljajo grozopolno.

„Ste prišli, krvniki?“ pravi s hripavim glasom.

Strese se, kakor da bi ga bila napadla mrzlica. Globoko vdrte oči se obrnejo s srpim pogledom na postavi, ki stojita v poltemi pred njim.

„Me li ne poznaš?“ pravi Kornelij mehko. Trpljenje hudo kaznovanega človeka zapeče ga globoko v srce.

Zdi se, da ga je Marij Prim spoznal; grozno je zavpil, padel na tla in skušal skriti svoj obraz v prah.

„Marij Prim, nisem prišel, da bi se veselil tvoje bolesti. Veruj mi, tvoja usoda napolnjuje me z globokim sočutjem. Želja, da bi te rešil, pelje me na ta kraj grozote.“

Suženj pride in vtakne plapolajočo smolno bakljo v obroček v zidu nizkega obočja. Nestalni plamen obseva z rudečkastim svitom jetnika, ki je bil vstal pri zadnjih besedah tribuna in skušal stopati proti Berniki. Stegne suho roko in skuša zaman doseči Berniko.

Ta se ne ustraši njegovega mrkega pogleda. Spusti roko svojega moža, gre neustrašeno proti nesrečniku in mu poda desnico.

Jetnik jo prime in naglo izpusti, kakor da bi ga bilo vžgalo rabljevo železo, in obrne Berniki hrbet.

„Ubogi prijatelj“, ugovori Kornelij obupajočega, „podaš mi roko! Odpuščam ti!“

Jetnik se glasno nasmeje, da odmeva gromko po nizkem prostoru. Ko zapazi, da se mu približuje tribun, obrne se bliskoma in se hoče vreči na osovraženega moža. Pa težke verige ga držijo nazaj in začne obupano vpit.

„Njegov duh se je omračil, kakor se mi zdi, Kornelij. Jetništvo mu je vzelo pamet. Potegni se zanj pri Titu, da ga ne bo ukazal usmrtiti.“

„Plemenita žena si. Poskusiti hočem, pridobiti dobrohotnost cesarjevo in vojskovodje zanj. Bil bi zelo vesel, ko bi imel moj trud uspeh.“

Potem se obrne Kornelij k Mariju Primu in pravi: „Ne obupaj, preubogi prijatelj, hočem prositi pri cesarju zate!“

Zadnjih besed se ni dalo razumeti; od zunaj je donelo glasno radostno vpitje ljudstva v ječo. Marij Prim vrže se na tla, bije z bledim čelom ob kamenita tla in vpije kakor divja zver. Hrupna radost ljudstva grmela je kakor vihar na morju in vpitje jetnika zatopilo se je v neprestanem hrupu.

Kornelij in Bernika zapustita bolestno ginjena ječo.

Najspodnejšo vrsto sedežev arene so zasedle praznično nališpane postave senatorjev, tribunov, dvorjanikov in zastopnikov najvišjega plemstva. Vespazijan in Tit sta sedela pod škrlatnim baldahinom. V bližini sta imela tudi Kornelij in Bernika sedež.

Titurij Sabin, ki je sedel tik za njima, nagne se k mlademu tribunu:

„Blagi Kornelij, Marij Prim bo močil danes s svojo krvjo areno, kakor sem slišal. Boljše zadoščenje ti ni mogla dati cesarska dobrotljivost.“

„Moja želja ni, da bi umrl. Pridem ravno iz njegove ječe. Bedni človek je znorel in je tako že zadosti kaznovan.“

Titurij Sabin uredi gube na svoji togi in pogleda Kornelija začudeno. — „Če sem prav slišal, bi mu ti rad rešil življenje in ga še vzel v svojo hišo, da bi se mu dobro postreglo. Pri Martu, prav čudne želje!“

Namesto odgovora Kornelij vstane. Prerine se skozi pretorijance, ki so se kot cesarjeva telesna straža razpostavili po hodnikih pred sedežem Vespazijana, in poklekne na začudenje senatorjev in dvorjanov pred cesarjem na eno koleno.

Vespazijan se dobrohotno nasmehne, ko zagleda tribuna, in vpraša s prijetno donečim glasom: „S čim naj te razveselim, dragi Kornelij? Ali hočeš, da te povzdignem za poveljnika svoje telesne straže? Tako hraber ju-

nak bi bil gotovo sposoben, čuvati cesarja.“

Stegne roko, kakor da bi ga hotel vzdigniti in potegniti k svojemu sedežu.

Kornelij pa ne vstane.

„Tvoje dobrohotnosti nečem prositi za svojo osebo, mogočni cesar.“

Utihtne in pogleda cesarja s prosečim pogledom. Dvorjani se gnetejo okoli tribuna in napravijo tesen krog okoli svojega gospoda.

Tit se nagne k svojemu očetu in mu pošepeče nekaj na uho. Na čelu Vespazijana pokažejo se temni oblaki in skoraj nevoljno reče: „Govori!“

Kornelij se globoko skloni:

„Prizanesi Mariju Primu in daj mu prostost!“

Klici začudenja se slišijo in marsikateri senator maje zasmehljivo z glavou.

„Nikoli!“ odgovori cesar strogo. — „Zavratnega morilca naj doleti zaslužena kazen. Vstani in ne ponižuj se pred obličjem celega Rima zavoljo te propalnice. Spoštujem tvojo blagost, vendar se mora zgoditi pravica.“

Da z roko znamenje; dvorjani se podajo na sedeže in Kornelij sede hudo žalosten poleg Bernike.

Trobenta zabučí, igre se začnejo. Boj gladijatorjev (borilcev, ki so bili za to posebno izvežbani) med seboj in s sestradanimi vsakovrstnimi zvermi ni obudil veliko zanimanja pri ljudstvu. Z veliko nestrpnostjo pričakovali so vsi zadnjih točk veseličnega sporeda. Trupla ubitih gladijatorjev odstranili so sužnji hitro in tla arene potrosili z belim peskom, da pokrijejo luže krvi.

V drugič zabučí trobenta. Željno pričakovani trenotek je prišel. Hreščeče se odpro vrata ječ in počasi se na polni arena z vjetimi Judi.

Dali so jim ščite in kratke meče. Tresoč se starčki zavili so se glasno tugujoč v svoje obleke in se stiskali v vogle arene. Večina mož in mladeničev stala je klubovalno sredi arene in gledala z zaničljivim pogledom na zija-

lasto množico, ki je začela glasno tuliti.

„Strahopetniki! Bojzljivci!“ kriči množica. „Naženite jih drug na drugega!“

Oglušljiv hrup nastane. Ljudstvo se razkači, ker se boji, da ne bo imelo pričakovanega užitka. Naenkrat nastane popolna tišina.

Neki Jud je dal znamenje, da bi rad govoril. Bil je videti silno star. Ko so se Judje kazali strahopetne, začel je jezno mršiti svojo dolgo, sivo brado, in temne, globoko vdrté oči streljale so ognjene strele na svoje rojake.

„Bratje!“ zakliče tako glasno, da ga razumejo tudi v najvišji vrsti sedežev. „Ni nam bilo odločeno, umreti v svetem boju junaške smrti. Težko usodo nam je naložil Bog, da nas je dal pasti v roke poganov. Poglejte gori, kako nas gledajo z željnimi očmi, nestrpno čakajoč trenutka, ko bo rudečila naša kri areno. Imenovali so nas strahopetnike, ker so nekateri izmed nas trepetali v obličju smrti. Bratje, kje je vaš pogum? Ali niste zrlí tisočim nevarnostim mirno v oko? Ali se hočete ustrašiti sedaj svojega lastnega meča? Ni smrt nesreča za člove-

ka, ampak življenje. Smrt namreč podari duši prostost in ji podari pot v domovino, kjer ne bo več okušala trpljenja. Veliko premore duša, če je združena s telesom; še več pa, ko je ločena od zemeljskega prahu; tačas deluje z neovirano močjo in uživa pri Bogu večno življenje. Ali ne vzame ta veličastna misel strahu pred smrtjo? Če ne, pa se spomnite templa, v katerem je Bog sam bival. Kaj se je zgodilo z njim? Kaj se je zgodilo s svetim mestom? Kadeče se podrtine pokrivajo trupla naših žen in jastrebi žro meso naših otrok. Samo mi smo bili ohranjeni v zabavo sovražniku. Mislite na to in potem ne boste hoteli več gledati luči? O, ko bi bili vsi umrli, predno smo morali gledati, kako je pokončala mesto sovražna roka in uničila tempelj zločinsko. Nimamo upanja, da bi se mogli maščevati nad svojimi sovražniki. Ne preostane nam drugega kakor smrt! Zgrabite za orožje, podajte si roke in ne mirujte, dokler ni padel zadnji izmed nas. Glejte tam sužnje s kaveljnastimi sulicami; bojzljivce bodo nabadali. Ne pustite, da bi se smejali vaši sovražniki vaši bojzljivosti, ampak hitite, da umrete častno.“

(Konec prihodnjič.)

I.

Rim.

Rim! Kako tajinstveno doni ta besedica v otroškem srcu, ko posluša šolarček pripovedovanje o sv. Očetu in njegovem bivališču, kako željno odpre mladina srce in uho, če se ji poroča o najznamenitejšem svetovnem mestu; Rim živi v mnogih pregovorih, Rim je cilj in hrepenenje vsakega zvestega sina in vsake hčere sv. Cerkve.

Spoštovanje, pobožnost, radost in obenem žalobnost napolnjujejo dušo, ko se izpolni romarju dolgo gojena želja in se prikaže na obzorju s križem odičena kupola sv. Petra, romarju prišajajoč prvi pozdrav.

Rim leži na gričevitem svetu na obeh straneh Tibere, ki je največja reka Italije. Pretaka se skozimesto počasi in kalno v treh zavinkih od seve-

ra proti jugu in ga deli v dva neenaka dela; največji del leži na levem obrežju, manjši s cerkvijo sv. Petra in Vatikanom na desnem. Oba dela veže 12 mostov. Središče mesta, kamor vodi prometno življenje od vseh strani, je piazza Venezia, beneški trg; imenuje se po veličastni, gradu podobni palači, ki je bila nekdaj last beneške ljudovlade. Sedaj je v avstrijski posesti in služi za stanovanje avstrijskih poslanikov pri papežu in italijanskem dvoru. Od beneškega trga vodijo tri glavne ceste Rima: proti severu korzo Umberto, proti zahodu korzo Viktorja Emanuela, proti vzhodu via nazionale (ljudska cesta). Mesto na levem obrežju obkrožuje staro obzidje, večinoma še iz časov cesarja Avrelijana v 3.

stoletju, desni del z Vatikanom dal je obzidati papež Leo IV. v 9. stoletju.

Rim je bil znan že poganskim prebivalcem naše sedanje Avstrije, saj se je raztezala rimska oblast že za časa cesarja Avgusta, to je že za časa Kristusovega rojstva, čez naše pokrajine južno od Donave.

Se bolj je pa poznan Rim našim pokristjanjenim pradedom, saj je bil od časa sv. Petra sedež namestnika Kristusovega, najvišjega pastirja katoliške cerkve. Prve naslednike sv. Petra skozi 3 stoletja štejemo skoro vse med mučenike, papež in mučenik bilo je v časih preganjanja istovetno. V teku časa postal je poglavar sv. cerkve tudi svetni oblastnik čez mesto Rim in bližnje pokrajine, čez tako imenovano cerkveno državo, katero so pripoznali tudi svetni vladarji do najnovejših časov.

Tako ni bil Rim samo središče in srce katoliške cerkve, od koder se je iztekalo v vse ude nadnaravno življenje, kakor dobivajo vsi udje našega telesa od srca oživljajočo kri, ampak kot svetni oblastniki čez mesto Rim so imeli papeži priložnost, odličiti svojo prestolnico s prečepimi stavbami ne samo cerkvenega, ampak tudi svetnega značaja.

Rimski cesarji okinčali so Rim s prelepimi poslopji, s templji, s palačami, z gledališči, s kopališči, s spomeniki in s slavoloki, tako, da so imenovali Rim morje lepote. Pa vsa lepota je kakor rimsko cesarstvo propadla in le razvaline, podrtine in velikanske groblje spominjajo na nekdanji kras.

Krasoto, ki diči sedanji Rim, so ustvarili papeži in papežka doba. Premnoge cerkve in palače, spomeniki in javni okrasji mesta, p. pr. mnogoštevilni umetniški in umetni vodometi, večina umetniških zbirk in knjižnic, mnogo učnih zavodov, n. pr. gregorijanska visoka šola in zavod za razširjanje sv. vere ter mnogo drugih stavb, nosijo na čelu napise in grbe, ki oznanjujejo, da so jih postavili papeži, kardinali in drugi cerkveni knezi.

20. septembra 1870 dosegli so pre-

kucuhi in puntarji proti svetni oblasti papeževi svoj cilj, do katerega so si napravili pot s krvjo, zavrati in umori, podkupovanjem in izdajstvom. Ta dan vdrl je po kratkem boju kralj Viktor Emanuel skozi Pijeva vrata v Rim, premagal maloštevilne papeževe vojnike in oropal „dedščino sv. Petra“, kakor je imenoval papežovo državo njen ustanovitelj Pipin Mali leta 755.

Božjeropni napadalci odvzeli so papežu v Rimu vse razun Vatikana in cerkve sv. Petra; nekateri kričajo hočejo celo, da se odvzame tudi pri teh papežu lastninska pravica in naj bo papež samo oskrbnik in uživalec, lastnik pa naj bo država. Papež, oropan svetne posesti, iz katere je dobival potrebne dohodke, nima več sredstev, storiti kaj velikega za mesto Rim, kakor so storili njegovi predniki, ampak navezan je celo na milodare vernikov, da more zmagati ogromne stroške pri vladanju skoraj 300 milijonske cerkve.

V nekdanj papeževem mestu pa rastejo spomeniki iz tal, ki proslavljajo najstrupenejše sovražnike sv. Očeta.

Na višini Janikula, ki leži Vatikanu nasproti, postavili so l. 1895 na visokem kamenitem podstavku 7 m visoko bronasto podobo Garibaldija, znanega upornika in zagrizenega nasprotnika papeževega in svete Cerkve. Ta spomenik je neprestana žalitev za sv. Očeta, ker je postavljen tako, da pade papežev pogled nehote na njega, če le pogleda iz svojega stanovanja v Vatikanu skozi okno v okolico.

In sredi mesta na južni strani beneškega trga stavijo že od l. 1885 spomenik Viktorja Emanuela II., ki je uralopal papežu Rim; stal bo 25 do 30 milijonov kron. Toliike svote žrtvuje sedanji Rim v proslavo roparja papeževe lastnine, med tem ko zdihuje dežela pod neznanskimi dolgovi in vlada posebno med nižjimi sloji velikanska revščina.

Na vseh koncih in krajih vidimo spomenike, večje in manjše, v proslavo mož, ki so se odlikovali v sovraštvu do papeža, na vseh voglih, cestah in ulicah nahajamo pa tudi ljudi, ki

vsiljujejo podobe, časnike in knjižice, ki sramotijo papeža in Cerkev. To se godi seveda z dovoljenjem mestne oblasti, saj je sedanji župan Rima znan prostozidarski vodja, židovskega rodu, Natan, ki je 20. septembra 1910 pri 40-letnici uropanja Rima v slavnostnem govoru javno pred zbranimi oblastmi zasramoval papeža, zasmehoval papeževo nezmožljivost in Marijino češčenje na najostudnejši način.

Še celo truplo umrlega papeža ni varno pred oskrunbo. V noči od 13. na 14. julija 1881 prepeljali so truplo papeža Pija IX. iz cerkve sv. Petra v grobnico v cerkvi sv. Lavrencija. Hoteli so izvršiti vse celo na tihem, vendar se je stvar izvedela. Velikanska množica napolnila je trg sv. Petra. — Vzdignili so krsto na dvovprežni voz, v dva voza posedli so visoki cerkveni dostojanstveniki. Ob krsti se je uvrstilo nekaj duhovnikov in družba katoliških mladeničev kot častna straža. Tiho se je začel pomikati sprevod po trgu sv. Petra. Ko pride do vogla na spodnjem delu, plane zdivjana tolpa proti sprevodu s klicem: „Vivat (Živijo) Garibaldi! Doli s papežem!“ Skušajo se vrniti med mrliški voz in spremstvo; nameravali so v satanski zlobi vreči truplo papeževo, ko bo prispel sprevod na most, žez Tiberio v vodo. Vendar se jim to ni posrečilo. Sprevod je prispel srečno čez reko. Zdaj so skušali ustaviti sprevod in preplašiti konje. Šli so ob obeh straneh sprevoda, zadaj in spredaj, kleli, kakor znajo le Italijani, peli bogokletne in klafarske pesmi; na beneškem trgu začeli so metati kamenje na sprevod,

udrihali s palicami po udeležencih, ki so pa šli nevzdržno naprej. Ko so prišli ob 2. uri po polnoči do cerkve sv. Lavrencija, poskusijo divjaki, še enkrat polastiti se krste. Rimska policija, ki je bila ves čas priča ostudnega ravnanja, ni storila nič proti razgrajanjem. Na prigovarjanje policije, naj bodo mirni, smejali so se lopovi, saj so vedeli, da je policija na njihovi strani. Ko se zažene tolpa pred vratmi cerkve še enkrat proti mrtvaškemu vozu, podržijo jim pogrebniški hitro goreče baklje pod nos. Napadalcu se za hip umaknejo, pa to je zadostovalo: pogrebci vzamejo krsto naglo iz voza, zane-sejo jo v cerkev in zaklenejo vrata. Iznenadeni zasledovalci vidijo, da se jim je nakana ponesrečila; divje tulijo pred cerkvijo in razbijajo po vratih, pa vse zaman, Pij IX. počiva proti njih volji v grobnici, katero si je sam izvolil.

Tako plačuje novodobni Rim papežem dobrote, ki so mu jih delili skozi toliko stoletij. Kedaj bo pač prišel čas, da se bo Rim, katerega je povzdignila božja previdnost kakor nobeno drugo mesto na svetu, izvzemši nekdanje božje mesto Jeruzalem, otrešel jarma sovražnikov svete Cerkve; Rim, kralj vseh svetovnih mest, Rim, kamor roma vsako leto na stotisoče romarjev, Rim, glavni cilj učenjakov, raziskovalcev, umetnikov, pesnikov in zbirališče ljudstev že v davnih časih, Rim, kateri je privabil tudi pisca teh vrstic v svoje okrilje in ga nagnil, da poroča v nekaterih sestavkih mladim čitateljem „Našega Doma“ o nekaterih rimskih znamenitostih.

(Dalje prih.)

Pesem slovenskih deklet.

Zvezna vrla smo dekleta,
blagih src, nedolžnih lic,
za Boga in narod vneta
in za sveti naš poklic.

Knjiga naša je ljubljenska,
izobrazba naš je ščit:
vedno zmaga z njim Slovenka,
kadar pride v boj srdit.

Veseli nas najbolj delo,
ki telesa moč krepi,

dela srce nam veselo
in sladi življenja dni.

Dan za dnevom srce svoje
Bogu posvečujemo,
vse molitve, dela, boje
njemu v čast darujemo.

Hčerke zveste smo Marije,
ki nedolžnost čuva nam,
za njo srce vneto bije,
njej gori ljubezni plam.

Moč junaško našo čuti,
kdor napada našo čast.
Sili se ne damo ljuti,
zmagala ne boče strast.

Sveta jeza naš prešine
kadar narod kdo grdi,
sramotiti domovine
pač Slovenka ne pusti.

Našo krasno domovino
ljubimo iz dna srca,
za nje čast in veličino
delo naše naj velja.

Jezik naš sladkodoneči
srca nam razvneča žar,
saj v ljubezni mu goreči
zveste bodemo vsikdar.

To so naši svitli vzori,
zanje gremo vsikdar v boj,
da zdaj tukaj, enkrat gori
rod osrečile bi svoj.

Take smo in bomo vedno
take čuvaj nas, o Bog!
Take le domovje bedno
osvobodimo nadlog.

Ciriljev.

Iz Balkana.

Silno težavni položaj Bolgarske, ki ima Srbijo, Grško in Rumunijo proti sebi, izrabila je prekanjena Turčija. Turški vojaški oddelki so začeli prodirati v pokrajine, iz katerih jih je malo poprej pregnala bolgarska hrabrost; prišli so pred Odrin, in poveljnik turških čet pred Odrinom pozval je Bolgare, naj mu izroče mesto. Maloštevilna bolgarska posadka zapustila je Odrin brez boja. Turške vjetnike so že poprej spravili iz Odrina v Bolgarijo. Vse turške prebivalce, ki so zapustili mesto, ko so ga zavzeli Bolgari, spravili so zopet nazaj v Odrin. Turki delajo noč in dan, da popravijo odrinske utrdbe. Pravijo, da je turška armada prisegla, da ostane za vsako ceno v Odrinu, tudi za opomine velesil imajo Turki gluha ušesa; izgovarjajo se, da je posest Odrina za varstvo Carigrada in Dardanel neobhodno potrebna.

Izmučenim in oslavljenim Bolgarom ne preostaja nič drugega, kakor skleniti kakor hitro mogoče mir z Rumuni, Srbi in Grki. Začela so se mirovna pogajanja v Bukareštu. Srbija je poslala 5, Bolgari 7, Črna gora 1, Grška 1 zastopnika. Prvo sejo so imeli dne 30. julija. Prvi sklep je bil, da naj se ustavijo boji vsaj za 5 dni, kar se je tudi izvršilo. Potem so podaljšali premirje še za 3 dni. Posrečilo se je

skleniti mir. 7. avgusta se je mir podpisal. Pogoji so za Bolgarijo silno težki. „To je bil težek udarec za nas“, je izjavil eden izmed bolgarskih zastopnikov. Bolgari so izgubili najboljši del ozemlja, ki so si ga bili priborili v prvi vojski. Iz Macedonije so potisnjeni skoraj popolnoma in njihovo obrežje ob Egejskem morju se je skrčilo na zelo malovredno črto. Najlepše pokrajine, ki so si jih priborili s krvjo, so izgubili. Pogoji so tako trdi, da vlada mnenje, da tak mir ne more biti stalen, ampak da bodo velesile revidirale ta mir v prid Bolgariji; posebno se zavzemata za nesrečno Bolgarijo Avstrija in Rusija.

Strašna šiba za vojake v tej bratomorni vojski pa je kolera, ki grozno divja po celi Macedoniji, pustoši mesta in vasi. Po 200 in še več vojakov umrje na dan. Reke in studenci so zastrupljeni od mrličev, ki so jih metali v vodo. Izgube v bratomorni vojski so po povprečni cenitvi strahovito velike. Bolgari so izgubili kakih 80 do 90 tisoč, Srbi in Grki pa 60 do 70 tisoč mož. Tudi Črnogorci, ki so se vmešavali v boj, izgubili so skoraj 2000 mož. Bolgari so torej izgubili v drugi vojni že toliko mož kakor v prvi, Srbi in Grki pa dvakrat toliko kakor v prvi balkanski vojski.

Umirajočega Srba tožba.

Za gore solnce tone,
prihaja tihi mrak;
ob gozdu pa umira,
tako še mlad vojak.

Na prsih rana zija,
steklen mu je pogled,
obraz mu prej cvetoči,
sedaj je smrtnobled!

Sanjavo v daljo gleda,
kje. bil je v noči boj . . .
Šepeče z glasom tihim :
»Oj, z Bogom narod moj!»

Oj z Bogom domovina,
ti rodni mili svet;
čemu si to dopustil —
zaščitnik naš Ti — Svet?

Ah prej ko na Turčina
hitel je z bratom, brat,
imeli cilj smo krasen :
za dan svobode zlat . . .

Pognali smo Turčina,
zavidal nas je svet,
a vsejal ie sovraštvo
med nas sovražnik klet.

Kri bratska danes teče,
ah to me tak boli;
sramujem se nesrečnež,
zato srce — umri!

Oj domovina tužna,
ne plakaš li pač ti,
ko sine, tvoje zveste,
ti rodni brat — mori?

Slovanstvo celo plaka,
se zgraža celi svet . . .
Ti, ki si k temu ščuval,
ti bodi, si proklet!

Ne morem! Le še malo,
za veke tu zaspim,
miru pa v grobu temnem,
nikdar ne zadobim!

Preveč sem brate ljubil,
ta brat me je ubil,
odpuščam mu, ker revež
ni znal, kaj je storil!

Oj bratje poslušajte,
če ljubite ta kraj,
roke si k spravi dajte,
polnočni čas je — zdaj

Bodite vsi kot preje,
»Za dom, za križ in rod!«
Ta dan dovedi mili,
vsem bratom Ti Gospod!»

Za gore solnce tone,
prihaja tihi mrak,
ob gozdu mirno spava
za veke, mlad vojak . . .
Dragotin.

Pod vaško lipo.

Spomini starega rokodelca

V.

Stoji, stoji Ljubljanea, Ljubljanea
dolga vas! — Včasih, ko sem lovil ri-
be doli v Mirni, sem pel to pesem in
moja duša je drhtela v koprnjenju, da
bi si ogledal to dolgo vas. Ta vroča
želja se mi bo sedaj izpolnila. Že sem
zagledal v megli sivi ljubljanski grad,
ki mi je rasel pred očmi od hipa do
hipa. In v daljavi so se mi čim dalje
razločneje prikazovali razni stolpi in
pisane strehe, kar cel gozd hiš, kamor
si pogledal! Moj Bog, kaj se ne vidi
vsega na svetu! Popravlil sem si kriv-
ce za klobukom in v levem žepu vrh-
nje sukuje sem naravnal cigare, da so
mi lepo tri slame molele iz žepa. Po-
staviti sem se hotel sedaj, ko bom sta-
noval v Ljubljani; in že se je ustavil
vlak na ljubljanskem kolodvoru. To
vam je bilo vrvenje! Tok gnječe me je
potegnil seboj in predno sem se prav
zavedel, stal sem zunaj pred kolodvo-
rom ter ves zamaknjen gledal lepe ko-
čije, pisano množico in velike hiše.
Zavedel sem se še-le, ko me je nekdo

krempo potresel za ramo. Bil je moj
dobri stari prijatelj Marko.

Ali si ti? Lej, saj bi te kmalu ne
bil poznal več, sem se opravičeval,
ker me je bilo skoraj sram, da me je
dobil, ko sem zijal na okrog, kakor bi
bil prišel od bogve kod.

Markota sem že dolgo poznal, bil
je tudi v društvu in sem imel v njega
veliko zaupanje. Toda odkar ga nisem
videl, se je bil znatno izpremenil; že
poprej širok, je bil sedaj še širji, pa
tudi na obrazu sem takoj opazil napre-
dek, tak obraz je imel v naši vasi sa-
mo Golobov Joža, kadar so ga zobje
boleli. Fant je ljubil klobase, pristne
kranjske klobasice so bile Markotu
nad vse in od tod ta izprememba. Pa
tudi drugače se je bil izpremenil, od
kar je bil v mestu. Naučil se je tam
nekaj novih manir, ki so bile meni še
popolnoma neznane. Zraven tega pa je
imel še to lastnost, da kar je smatral
za dobro, ni nosil skrito v kotu svoje-
ga srca, ampak mu je kar samo od se-
be privrelo na dan. To sem čutil tudi
jaz kmalu. Ko sva namreč izpregovo-

mila nekaj praznih fraz, pričel me je gledati tako čudno, zdaj na klobuk, zdaj na moj levi žep, kjer so konci 3 viržink gledali tako lepo iz suknje. V meni pa se je takrat vzbudilo samoljubje in napuh, nisem si mogel drugače razlagati tega, kot da Markotu inponiram s tem. Kdo bi ne bil vesel takega korenjaka?

„Veš Marko, postaviti se mora človek, kadar kam pride.“

On pa je napravil obraz kakor hudo vreme in kakor grom je zadonelo iz njegovih širokih prsi:

„Kaj pa ti veš, s čim se fant najlepše postavi? Če si pošten in zaveden! Pri tem se pa prav nič ne rabi fedrov za klobukom, čikov v ustih in drugih hribovskih manir. Glej, da se mi kmalu odvadiš tega!“ — Govoril je tako odločno, da sem takoj spoznal, da se ne šali, a dasi se mi je nerazumljivo zdelo, da on ne ceni tega, kar je bilo v naši vasi med fanti tako priljubljeno, sem mu vendar obljubil, da bom upošteval njegove nasvete. To ga je potolažilo. Peljal me je v svoje stanovanje v tretjem nadstropju, kjer je pripravljen tudi za mene posteljo, in bila sva zopet prijatelja. Povedal mi je, da je tudi tu v Ljubljani pri poštenem društvu, kamor zahajajo samo pošteni fantje. Knjige da se tam dobe, pevske vaje imajo in učijo se v govorništvo. Mene je vse to zelo zanimalo in zelo sem bil vesel, ko mi je Marko obljubil, da me že prihodnji večer pelje v društvo.

Med tem pa se je zgodila nesreča, ki bi bila kmalu podrila vse moje lepe sanje. — Okrog polnoči sem se zbudil in začutil sem silno žejo. Za večerjo mi je namreč Marko postregel z okusno meseno klobaso; take klobase so se dobile samo pri njem! Toda takrat ko sem mu čestital k njegovemu talentu pri izbiri klobas, niti slutil nisem, da bo za to dobroto prišla tako kruta žeja, da mi je ne bo prenašati. Najrajše bi bil zbudil dobrega tovariša in ga prosil za požirek vode. Toda on je spal kakor ubit in še sanjal ni, kaj trpim jaz. Potem pa tudi, hotel sem biti ulju-

den in nisem želel, delati tovarišu takoj prvi večer sitnosti, to pa tudi zato, ker sem slutil, da bi me on najbrž oštel, ko bi rogovilil okoli, očitajoč mi zopet, da mi še manjka manire. Toda gotovo ima v sobi vodo, poiščem jo, se napijem in on še vedel ne bo. Previdno sem zlezal iz postelje in šel po prstih do mize in oj veselje! — Na mizi sem našel kozarec, prazen sicer, ali ker je kozarec tu, tudi voda ne bo daleč, in iskal sem vstrajno dalje. Takrat pa sem zadel v neko trdostvar in bilo mi je, kakor da bi me bila udarila strela; reklo je čink in Marko ni imel več svoje lepo pisane sklede. Potuhniti sem se mislil, toda Marko je že skočil pokoneu in prižgal vžigalico. Tristo kosmatih medvedov, sedaj-le se mi bo pa slabo godilo!

„Kaj pa počenjaš, kaj stikaš okoli!“ je hropel bolj po tihem, boječ se, da se ne vzbudi gospodar, ki je spal spodaj. „Saj pravim, človek niti po noči nima miru!“

Jaz pa sem v strahu in sramoti pozabil na žejo in sem še-le čez nekaj časa prišel do sape, da sem mu povedal, kaj sem iskal.

„Manjka se vode v hiši! Zunaj na stopnjicah je vodovod, ako nisi sam tega vedel, pa bi me bil zbudil, da bi ti povedal. Tako si pa napravil celega hudirja, skledo si mi ubil, pa to naj bi že bilo, ali če se je gospodar zbudil in bo prišel pogledat, kaj se godi, potem se pa le pripravi... — Tako me je ošteval, jaz pa sem udano prenašal kazen za svojo nerodnost. Vesel sem pa le bil, da sem slednjič našel vodo in se bom vkljub vsej nesreči vendar-le napil, kajti vsa moja potrepljivost mi ni odgnala žeje.“

„Zunaj je vodovod“, je dejal, najbrž bo to kako korito, kot so imeli tudi pri nas napeljano iz vodnjaka v hlev. Seveda se mi je čudno zdelo, da bi imeli tukaj v tretjem nadstropju od spodaj gor napeljano. Še bolj pa sem se začudil, ko nisem našel zunaj ne korita, pa tudi ne škafa. Iz zida ven ti je molela mala pipica in spodaj je bilo kakor kaka skleda. Obrnil sem pipo in

pil svežo vodo v dolgih požirkih. Bog bodi zahvaljen za to! Potem sem pa hotel dognati, kako pravzaprav obstoji ta reč. Obrnil sem pipo petkrat okoli, da bi preiskal, ali gre zamašek ven ali ne, a takrat je v pipi nekaj počilo in vodeni curek je puhal z vso silo iz nje. Mislil sem hitro zavrteti, a oh, Bog pomagaj, šlo ni več, ne v desno ne v levo...

Marko, Marko!

Ves trd od groze sem stal zraven in gledal, kako se je polnila železna

skleda pod pipo. Zdaj sem začutil tudi že rahel curek, ki se je plazil proti prvi, drugi stopnjici in še dalje. — Pritisnil sem z vso silo prst na odprtino in na tisoče drobnih vodenih nitic se je razpršilo po zraku. Takrat pa se je prikazal Marko. V smrtnem strahu, da se vzbudi gospodar, pritisnil je svojo železno pest na pipo in jaz sem z veseljem opazil, kako je silna Markova roka zajejala vodo in kako se je manjšala povodenj.

(Dalje prihodujič.)

Dekliški vrtec.

Več izobrazbe pred Bogom! Sedaj živimo v dobi izobrazbe, v dobi napredka; zlasti naša mladina se kaj lepo izobrazuje v društvih in pri lepem berilu. A pri tem, ko se izobrazujemo pred svetom, tudi ne smemo zanemarjati izobrazbe pred Bogom. Že naš Učenik in Gospod je dejal: „Isčite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bo privrženo“. Kolikokrat z žalostjo opazujem svetne olikance v cerkvi, o kako daleč zaostajajo za najbornejšo, v revne cunje obloženo beračico. Pa tudi pri priprostitih ljudeh je treba marsikaj popraviti in k temu smo poklicane zlasti mi, mladenke; začnimo pri sebi in potem z besedo in vzgledom pri drugih.

Pri nas na Pohorju je še grda navada, da ljudje samo malo počinenajo pred Najsvetejšim, najsi že bo izpostavljeno ali ne; dajajmo posebno tukaj me dober vzgled. Ko pridemo v cerkev ali odidemo iz nje, priklonimo se z desnim kolenom do tal in pozdravimo Jezusa, ki prebiva v tabernaklju, ako pa je izpostavljeno Najsvetejše, ali se deli ravno sveto obhajilo, ali se služi sveta maša, pri kateri je minulo povzdigovanje in še ni minulo obhajilo, je torej še Jezus na oltarju še bistveno pričujoč, tedaj pa pokleknimo na obe kolena in se Mu spoštljivo priklonimo.

Tudi se meni nikakor ne zdi umešno, da si ljudje v cerkvi podajajo roke in se pozdravljajo z dober dan; najlepši je mali poklon ali pozdrav: Hva-

ljen bodi Jezus Kristus. Ta pozdrav bi se pač moral med dekleti bolj udomačiti; kako rađe govore posvetne neveste o svojih ženinih, skažimo se tudi me kot vredne neveste Jezusove in se Ga spominjajmo vsaj pri pozdravu, ker edino na ta pozdrav je navezan nepopoln odpustek.

Ravno tako se naj udomači pri nas glasna molitev v cerkvi, a molimo počasi in razločno, da drugi lahko z nami molijo. Pa še ena grda navada, ki je posebno pri mladini udomačena, se mora odpraviti, to je oziranje po cerkvi in šepetanje brez potrebe. Kako grdo je videti mladenke, sedeče v klopi blizu vrat, ko pozijajo tje kolikokrat se odpro in gledajo sploh za vsakim človekom, in pevke na koru, ki pregledujejo vsak kot v cerkvi. To je greh; prvič prostovoljna razmišljenost pri molitvi, drugič pohujšanje, zlasti otrokom, in tretjič motenje drugih pobožnih molilcev, ker ni mogoče brez jeze takih zija opazovati; skusila sem to že sama.

Kakšne nerodnosti pa počenjajo fantje, o teh hočem molčati, te naj po vojaško spravi v red stara sablja ali pa kdo drugi izpod vaše lipe.

To je torej plevel, ki me tako bode v oči in bi srčno rada, da mi ga ve, drage sestrice, pomagate uničiti. Ne strašimo se obrekovanja in zasmehovanja ljudi, saj ima vsaka dobra reč svoje nasprotnike, vse prenesimo Njemu na ljubo, ki se ni sramoval umre-

ti za nas na sramotnem lesu križa pred tisoči gledalcev. Potegujmo se za Njegovo čast in skrbno odvrčajmo vse, kar vemo, da rani Njegovo božje Srce. Naj bo slovenski narod olikan pred Bogom in pred ljudmi!

To želi vaša dobra znanka

Mara Pohorjanska.

Predalček modrosti, ali kdo zna uganiti? Dekliški vrtec je včasih poln veselja, potegne pa nasprotni veter in imamo na dnevnem redu same resnosti in modrosti. Kako kateri ugaja, ne vem, to pa vem, da kadar bere človek kaj žalostnega, postan tudi sam žalosten. V „Vrtcu“ čitamo pač največkrat nauke. Prav in lepo. Danes sem mislila tudi jaz razpravljati nekaj takega, pa naenkrat zabrenči za ušesi nekaj in mi pravi: „Pepca, ali ti je zmanjkalo humorja, ali ne veš, da so dekleta tvojih naukov že davno sita? Pripravi jim kaj veselega, da se bodo smejale“. — „Glej ga šmenta“, si mislim, „saj res, nauke dajati že gre, ali ravnnati se po njih je pa težje; dobro, poskusila bom, če bo šlo. Toda kaj? — Smešnic imamo že v pratiki in koledarju dovolj. Povest o Pavlihi že znajo vse na pamet. Kako se jajce v roki skuha, so že čitale v „Vedežu“. Vse to že vedo in če jim kaj povem, bodo trumoma zavpile: Nehaj, nehaj, to smo že vedele, ko še tebe na svetu ni bilo. — No, lepa blamaža potem za mene.

Čakajte, dekleta, v kozji rog se pa vseeno še ne dam ugnati. Nekaj novega vem, pa vam ne povem, ampak mora vsaka, katera hoče vedeti, sama uganiti. Stavim vam uganko, ki je pa zrastle na mojem zelniku:

Prijateljev dosti imam jaz po svet',
in kamor le pridem, povsod sem sprejet.
Če tudi sem starec že nekaj let sivi,
prijatelji moji so mi ljubeznjivi.
Obleko vseeno pa dično imam,
ta barva je modra, da vsem se poznan.
Na čelu ime stoji in diči lepo me,
četudi še nisem imel nikdar glave.
Nisem ne človek pa tud' ne žival,
rabim pa hrane, sicer bi zaspal.
Kar meni pristojna, to ljubljencem dam,
za delo to dobro sem z'lo spoštovan.
Četudi res nimam glave in ne nog,
obiske rad delam — a praznih ne rok;

ljublencem rad nauke svoje delim
ker nem sem, s črkami le govorim.

Dekleta, če bistre imate glavé,
Povejte kako je že moje ime?

Zdaj pa le k ugibanju in modrovanju. Katera bode rešila, naj pošlje rešitev gospodu uredniku in v prihodnji številki bodo zapisana imena rešilk, ki so pravo uganile. Če bo dobro šlo, se še večkrat vidimo v predalčku modrosti in smeha.

Pozdravljene od vaše

Pepce S.

Narodna noša. „Shod slovenskih deklet v Mariboru dne 2. avgusta je bil lepo znamenje narodne zavednosti in požrtvovalnosti“, tako mi je pravil odličen rodoljub. „Vendar pa ni prišlo do toli potrebnega enotnega programa, ki bi v doglednem času izpolnil nas vseh iskreno željo, uveljaviti narodno nošo tudi v slovenskih pokrajinah.“

Dekleta imajo najboljšo voljo, a težkoče so se pojavile, ki se kar mahoma odstraniti ne dajo. Zakaj? Narodne noše se ne morejo upeljati kar čez noč, treba je počasi navaditi ljudi na lep slovenski okus, treba strokovnim potom preiskati in slednjič dognati, katera narodna noša odgovarja potrebam in ljudskemu čutu posameznih slovenskih pokrajin. Tega pa naše vrle mladenke pri najboljši volji doseči ne morejo. Moramo jim iti na roko.

V to svrho se bode v okrilju slov. zgodovinskega društva sestavil še to jesen posebni odbor, ki bo imel naloge, proučevati temeljito to-le vprašanje. Odborovi člani bodo sestavili natančen opis narodnih noš, v kolikor so ohranjene v posameznih slovensko-štajerskih pokrajinah, oskrbeli potrebne slike in kroje in potem bo dekletom lahko, prikrojiti si svoje obleke slovenski šegi primerno.

Polagoma se bode oko zopet navadilo toli lepim in primernim narodnim nošam in v teku časa se bodo udomačile, ako ostane naše ženstvo vstrajno.

S temi-le besedami me je bodril član slov. zgodovinskega društva, ker me je nekako žalostilo, da naš shod ni dosegel povsem zaželjenega uspeha.

A nekaj pozitivnega in določenega moramo in hočemo storiti takoj. Kaj pa?

Uvesti pri nas vsepovsodi to, kar je bilo nekoč po vsej slovenski domovini v navadi, in to so takozvani beli rokavci. Kako prilični in lepi so videti pri poljskem in domačem delu. Snažni so in slikoviti!

Spodaj zapeti rokavi, gladki ali z nabranimi čipkami, dado se primerno zavihati do komolca ali še višje, da je roka prosta za delo. Zraven brezrokavni nedre ali modere, prišit h gosto nabranemu, kračjemu krilu, širok predpasnik, rutica okrog vratu. Koliko lepše to pristojata vsakemu domačemu dekletu kakor ta ostudno dolga, ozka kri-

la, pometajoča prah in blato za seboj!

In ti-le tesni rokavi, brez spodnjega razporka, kako ovirajo delo, se hitro omažejo ter nimajo nič ličnega na sebi. Narodna noša ni le slikovita, temveč tudi zelo prilična za delo.

Začnimo še posebno pri svojih mlajših sesticah! Oblecimo jih že kot majhne punčke po zgoraj navedenem načinu, da se jim že od otroške dobe sem priljubi v tem narodna noša. Tako bo storjen prevažen začetek.

Vse drugo pa, ko nas pouči odbor zgodovinskega društva, ki bo skrbel, da v svoji navdušenosti ne zajdemo, temveč najdemo pravo pot do pristne slovensko-štajerske narodne noše.

Vaša

Savinjska.

Dobri nasveti.

Svetovalki. Dobro veš svetovati, ljuba Posavska Tončka; zato te imenujem za časa počitnic, ko ne bom bivala vedno doma, za svojo namestnico. Morda bi ti nudilo vprašanje: „Kako je vsakdanje delo praktično razvrstiti, da izpolnjujemo svojo dolžnost napram Bogu, sebi in domačim?“ — hvaležen in izdaten vir. Pozdravljene mlade svetovalke od svoje stare kolegije.

Dobri nasveti. Izvrstno zdravilo proti vodenici ali če se voda zapira. Na ¼ l belega vina se nastavi malo pelina in hrena, za 6 vin. imberga, kakih 20 smolovih bobic in za 6 vin. morske čebule (ki se dobi v lekarnah). Bobice se stolčijo, hren in čebula se drobno narežeta;

to mora 48 ur stati in se potem po malih kozarčkih jemlje. Mara P.

Ako so se g o s e n i c e vlegle čez zelje, je treba skuhati orehovega listja in s to vodo večkrat poskropiti zelje, bodo kmalu izginile.

Kadar se je p o v o j e n o m e s o od zraka posušilo, ga je treba v mrzli vodi namočiti, predno se ga dene kuhati. Veliki kosi se 3 dni prej namočijo, klobase samo 1 dan, potem je okusno, kot bi bilo čisto sveže.

Č e s n i k se naj, ko se vzame iz zemlje, dene na podstrešje, da se tam dobro posuši, in se še-le potem splete v vence, ker potem bo še do novega čvrst. Naj v kratkem ena poroča, kako se ravna s čebulo (lukom). Mara P.

Društveni glasnik.

Sv. Peter pri Mariboru. Drugo četrtletno poročilo o delovanju dekl. zveze. 1. zborovanje 13. aprila. Vlč. g. predsednik razloži življenje sv. Jožefa in priporočajo njegovo čiščenje. Č. s. Melanija: V tem znamenju bomo zmagali. Kakor je cesar Konstantin po znamenju sv. križa premagal močnejšega nasprotnika, tako bomo tudi me premagale sovražnike, ako bomo pogosto in vredno prejemale sveto obhajilo. Kraner L. deklamira: Slana. Krajnc L. govori o koristi domačih rastlin. 2. zborovanje dne 22. maja. Vlč. g. predsednik govori o pogostem svetem obhajilu, posebno o zadostilnem, pri katerem je blizu 150 mladenk. 3. zborovanje 8. junija. Pavalec Marija govori o

sveti čistosti in nedolžnosti. Blečko Berta po enoletnem bivanju v tujini lepo pozdravi mladenke in obljubi, da hoče biti zopet zvesta članica naše zveze. Nato deklamira pesmico o Mariji. Potem smo šle polnoštevilno v kapelico č. š. ss. Nato so naredile kandidatkinje slovesno obljubo, da hočejo biti zveste družbenice Marijine. Iskrene pozdrave pošilja vsem sestricam po širni slovenski zemlji hčerka Marijina.

Jarenina. Na shodu dekl. zveze dne 29. junija je bilo kaj živahno. Lizika Štancer deklamira »Pozdrav«, preds. A. Ul pa prosi v imenu zveze novega č. g. kaplana vodstva D. zv., ki ga prevzamejo, in nas v pozdravnih besedah opominjajo k poštenosti ter branju in

razširjanju dobrega berila. Z lepo pesmico smo končale shod. Prejšnemu č. g. voditelju pa izreka zveza dolžno zahvalo z Bog plačaj!

Ptuj. Naša zveza je na občno željo ponovila igro »Marijin otrok sem«. Veselimo se lahko zopetnega dobrega uspeha. K temu je mnogo pripomoglo lepo petje pod vodstvom g. Frasa in uprizoritev šaljivega prizora »Krčmar Stavač«, s katero so nas iznenadili ljubi prijatelji naše organizacije. Hvala jim, osobito pozhrtvovalnemu gosp. režiserju, ki ni samo vodil igro »Krčmar Stavač«, temveč tudi skrbel za okrašenje veselilnih prostorov. Vsem sotrudnikom in sotrudnicam kliče Bog plati!

Ptujska deklška zv.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Dne 22. jun. so imele kandidatnje naše deklške zveze mesečni sestanek, katerega so se v polnem številu udeležile. G. voditelj so predlagali ustanovitve treznostnega odseka, oglasilo se jih je takoj nekaj za prvo stopnjo, ostale pa vse brez izjeme za drugo. Sedaj pa se je začela navdušena agitacija novih udov. Dekleta tekmujejo med seboj, katera jih bo pridobila več. Seveda mora tu in tam katera oditi z dolgim nosom, ako naleti na kakšnega frakelčevega ljubljence, pa to naj je ne ustraši, temveč ji da povod, da še gorečnejše deluje za abstinenco, ker ravno to kaže veliko potrebo tega društva. Spoznale bomo sicer, kako pravi pesem o abstinencu: Vse začudeno ga gleda, kot zverino, kot medveda; vse pošilja ga na mesec, ker mu manjka par kolesec. Vzrok temu je, ker večina našega ljudstva nima smisla za to društvo, treba jih je temeljito podučiti. Ako komu začneš o tem govoriti, se ti bo res najprvo posmehoval, odkimal bo z glavo čes, v tvojih možganih pa niso vsa kolesca popolnoma v redu. Tu je treba le pokazati svoje duševne zmožnosti združene z darom ženskega jezika in kmalu bo začel prikimati in se končno dal zapisati v društvo. Dekleta, tu pokažimo, da znamo dobro rabiti svoje jezičke kadar se gre za blaginjo slovenskega naroda, kajti skrajni čas je, da se zgradi jez povodnji pijančevanja! Začnimo torej prve me, ker smo že vajene iti prve v ogenj po kostanj. Kako se bo obnesla agitacija, bomo še poročala. Za tisto pa, ki bo pridobila največ udov, imam že pripravljeno darilo. Boj demonu alkoholu! Napij se iz studenca, živel abstinenco!

Kandidatinja deklške zveze.

Mladeniška Mar. družba v Mariboru je bila pri Materi Milosti pred dvema letoma ustanovljena ter šteje 120 članov. Vsi, ki so ostali viteškega srca in niso po drugih dolžnostih bili zadržani, so bili 4. maja pri blagoslavljanju družbenega križa zbrani. Pouk imajo vsako prvo nedeljo v mesecu v kapeli po večernicah. Na leto štirikrat sprejemajo skupno sv. obhajilo. V družbeni sobici, blizu samostanskega vratarja se vsako nedeljo giblje in ziblje, ko čebele v panju ter fantje prinašajo in odnašajo spodbudne knjige za pouk in kratek čas. Noben fant naj ne zamudi k tej prekornosti družbi pristopiti, ki je po širnem svetu že toliko lepih mladeniških duš rešila. Vsi

dobri, resno-misleči fantje, cvet slovenske domovine, dijaki, ki delate z glavo, rokodelci, viničarski sini, delavci, hlapci, katerih roke kinčajo žulji napornega posla, pridružite se nam in prihajajte med nas, da bomo eno srce, ena duša, ene misli, spoznajmo se, rešujemo sebe in druge.

Ljutomer. Poučni sestanek 3. avgusta. Dekleta so zapela pod vodstvom pozhrtvovalnega pevovodje g. F. Zacherla pesmici: Moj dom in Na goro. Č. g. duh. voditelj so imeli predavanje o katoliški veri. Pozdrav predsednice Micke Karba. L. Budja deklamira »Življenja pote«. Lojzika Magoša nam je podala nekaj lepih nasvetov zlasti o pokorščini. Jul. Novak nam je na kratko poročala o sestanku v Mariboru (2. 8.) glede narodne noše in Svete vojske. Č. g. duh. voditelj so nam abstinenco zelo priporočali.

Prihova. Med našimi družbeniki je 12 temperancerjev. Mnogi, sicer dobri in vneti za zmernost se ne morejo odločiti za zmernost, ker jim pri delu ni piti vode, druge pijače razen grdega šnopsa pa nimajo. Jabolčnika namreč nimajo.

Vurberg. Zborovanje Deklške zveze m. junija je bilo dobro obiskano. Predsednica otvori zborovanje ter zbrana dekleta iskreno pozdravi. Č. g. voditelj so nas v jedratih besedah spodbujali k novemu delu za abstinenco gibanje namreč proti — smrdljivemu žganju, ki je žalibog silno razširjen posebno v ptujski okolici. Tajnica nam priporoča češčenje Srca Jezusovega v mescu juniju. Julika Lah, kot tajnica M. dr. nam je pojasnila, kakšni namen da ima bralno društvo in deklška zveza, ker ljudje mnogokrat zabavljajo ali iz hudobije ali pa iz nevednosti. Marica Bezjak nam je pojasnila, kaj je vzrok, da je tako malo gorečnosti za izobrazbo in to je — strah — pred ljudmi. Tovarišica Nanika M. pa nam je prečitla iz »Zlate dobe« članek, kako so perice pile žganje, obenem pa nas je svarila pred to grdo pijačo posebno za ženske, ki toliko gorja povzroča. Tako predrage mladenke vurberške, delajmo neutrujeno in neustrašeno naprej pod zastavo naše nebeške matere. Bodimo edine, bodimo složne in skrbimo, da se bode naša zveza neovireno vedno bolj razcvitala. Torej »Pogum velja, srce naše naj strahu ne pozna«. Malika.

Konjice. Naša Deklška zveza je imela 1. junija 5. letošnje poučno zborovanje. Po pozdravu predsednice petje »Marijin otrok«, »Slovenka sem« in »Predica«. Deklamacije »Tri matere«, Tajnikar Viktorija, »Z Bogom«, Kvas Cilka. Prizor »Nauki matere poslavljajoči hčeri« Selih Alojzija in Rak Micka. »Kakšno mora biti slovensko dekle«, govori Stmšek Cilka. Nedeljska šola: Učiteljica Kumer Jula, učenke Terezija Solar, »Kako in kedaj so prišli Slovani v kraje, kjer sedaj stanujejo?« M. Solar pove beset zapovedi za dekleta. Ivanka Pozeb: Kaj je pragmatična sankcija in kolikega pomena je za obstoj avstrijske države. Učiteljica Jula nam kratko razloži pomen nedeljske šole in tega, kar se je v njej poučevalo ter nam še posebno naroča, da naj si zlasti desetere zapo-

vedi ohranimo v spominu. 6. poučno zborovanje 1. julija. Petje »Z dela«, »Tiha luna«, »Lipa« in »Zadovoljnost«. Deklamacije (A. M. Slomšek) »Zajčji samostan«, Zabukošek Marija. Domorodne misli, govori Marinšek Ana. Nedeljsko šolo vodila F. Lamut. Učenke: Ana Napotnik o Konstantinu, Pučnik Treza o Cirilu in Metodu in Skale Neža, Zgodovina konjiškega gradu. 7. zborovanje 3. avgusta. Po pozdravu predsednice petje »O Marija pomočnica«, »Moj dom«, Ciril in Metoda. Deklamacije: R. Fijaž »O nevihti«, Justina Šelih »Moj mili dom« in »sv. Evharistija«. Jožef Stabej, gimn. dijak govori o skritem našem sovražniku — alkoholu. Vpisalo se je par novih udov v 1. stopnjo. Dragi naši znanci, sosodje, 17. avgusta pa zopet na veselo svidenje v Konjicah pri Konstantinovi slavnosti.

Če bomo v slogi delovale,
ter krepko zveze se držale,
veselo delo in pa mir
nam zmage zlate bode vir!

Sv. Jurij ob juž. žel. Drugo četrtno poročilo o delovanju Dekl. zv. Dne 12. aprila. Najprej branje iz knjige o lepem vedenju. T. Fendre predava: Bodite pridne kakor čebele. Spoštujte in ljubite kakor one svoje stariše in predstojnike. Florjančič A. govori o cvetlicah iz teharskega tečaja. Sajko Marija govori o lepoti narave, zlasti v spomladi in blagruje kmečka dekleta, da se smejo v naravi celi čas muditi. Dne 11. maja: Psemica, branje, Regoršek Kristina razpravlja: Kaj razumemo pod besedo pravost ali morala verni kristjani in kaj posvetnjaki. Fendre T. še našteje nadaljne vzorne lastnosti čebeline. Florjančič Antonija si vzame za predmet iz teharskega tečaja, o obleki. Dne 8. junija pokažejo prof. dr. Kovačič v pravi luči z besedo in slikami grozodejstva alkohola. Od mladenk se je dalo vpisati v društvo sveta vojska v Mariboru dve v I. stopnjo, 10 v II. stopnjo. Dne 29. jun. Občni zbor dekliske zveze. Razen poročil imajo daljše govore Kline Marija o pomenu dekl. organizacije. Fidler Lucija: Ženska v javnem življenju. Leber Elizabeta nas je pozdravila v imenu drameljske dekliske zveze. Zveza je imela 12 zborovanj, 26 govorov in deklamacij. Članic je bilo 109. Za novi odbor predsednica Kline M. podpredsednica Regoršek Kristina. Odbornice Florjančič Antonija, Sajko Julijana, Fidler L. Namestnice Soler Terezija, Kroflič Marija.

Tajnica.

Frankolovo. Poročilo o delovanju naše dekliske zveze od začetka njenega obstanka, od 17. novembra l. l. o katerem se je že obširno poročalo. 1. shod 22. decembra 1912 med zbir. dekl. se poje pesem: »Vesela pevka«. Predsednica prisrčno pozdravi zborovalke. Nam. Marija Vrišer govori kako moramo tud v zimskem času, ko počiva vsa narava, delati na organizatoričnem polju. 2. Predsed. Neža Šibanc razlaga obširno pravilnik dekl. zveze. Omeni vprašalno škatljo. Nato sledi agitacija za Bogoljub in druge časnike. Zaključivši shod, voščil preds. vsem udeleženkam vesele praznike in srečno novo leto, želeča obilno vrlih članic

dekliski zvezi. 2. shod 9. februarja 1913. Predsednica izrazi željo, da bi se določil čas našega zborovanja na vsakih 14 dni. 2. Amalija Ravnak nam lepo opiše, kakšno mora biti delovanje naše zveze in posameznih članic, 3. N. Šibanc nadaljuje razlago pravilnika dekl. zveze 4. H koncu se razdeli 2. št. Bogoljuba, katerega je zveza naročila 30 izvodov. 3. shod 9. sušca. 1. Dekleta zapoje »Otrok sem tvoja«. 2. Neža Šibanc otvori shod ter določi članicam M. dr. čas častne straže k Božjemu grobu, katerim da k temu potrebna navodila. 3. Nam. prosi dekleta, da bi se potrudile okrasiti Božji grob ter priporoča lepo skupno petje v cerkvi in drugod, ter določi prostor, kjer bi se zbirale k petju. 4. K sklepu se zapojejo pesmi »Glejte že solnce zahaja«, »Eno rožco ljubim« in dr. Slednjič prosti razgovor ostalih članic. 4. shod 30. sušca. 1. Pesem »Spomladanska«. 2. Blag. Mar. Novak govori, kako se moramo Marijine hčere v cerkvi modro in vzorno obnašati, vne-mati v ljubezni do Jezusa, po vzgledu Marije naše matere. 3. Mar. Polenšek deklamira »Pomlad in mladina«. Nam. Mar. Vrišer razlaga pomen dotične deklamacije. 4. Amalija Ravnak opozarja tovarišice, kako moramo skrbeti za napredek zveze in se redno udeleževati dekl. sestankov. 5. Pesem samskega stanu. 5. shod 13. aprila 1. Pesem »Predica«. 2. Predsednica Neža Šibanc opozori dekl. Mar. dr. na takoi-menovano frizuro. Potem, da bi v velikem štev. darovale sv. obhajilo za bolnega sv. Očeta. 3. M. Polenšek deklamira »Vijolica«. 4. Am. Ravnak govori o dobri vzgoji. 5. Lucija Kitek govori, kako mora dekle povsod in vsikdar kazati, da je krščansko, slovensko in kmečko. 5. Preds. rešuje iz vprašalne škatlje. 6. shod 4. maja. 1. V začetku se zapoje nekaj Marijinih pesmi. 2. M. Polenšek deklamira »Vrnitev k materi«. 3. Lucija Jakob govori, kako moramo biti po-zrtvovalne, da ni dovolj skrbeti samo za lastno korist, ampak delati za blagor in napredek svojega naroda. 4. Taj. Ur. Češko primerja deklisko zvezo lepo ograjenemu cvetličnemu vrtu, ter priporoča vzgojo cvetlic. 4. Neža Šibanc omeni par stvari glede Mar. dr. in Dekl. zv. 6. Pesmi. 7. shod 25. maja. Urša Češko poda zanimivosti iz občnega zbora Sav. okrožja D. zv., ki se ga je udeležila na binkoštni pondel-jek 13. maja v Petrovčah. 2. Neža Šibanc govori o škodljivosti, katero povzroča alkohol mladini, ter priporoča trezno življenje. 3. Pesem »Veš o Marija«. Tajnica.

Sv. Vid na Planini. (Tričetrtno po-ročilo.) Dne 27. oktobra je imela Dekl. zv. poučno zborovanje in sicer: Predsednica Hedvika Tovornik otvori zborovanje in pozdravi. Požun Emika govori o probujanju naroda in obenem nas navdušuje, naj bi bile vse združene v D. zv. Romih Pepca deklamira »Pot do sreče«. Kovačič Neža govori o edinosti in o pravi se-strinski ljubezni v društvu. Krajnc Franca raz-laga, da smo mladenke lahko ponosne, da smo Slovenke in hčere Marijine. Perčič Ana deklamira »V Gospoda zaupala«. 12. januarja 1913. Po pozdravu deklamira Gračner Marija »Zajčji samostan«. Poljšak Marija razlaga, kako

se moramo slovenska dekleta izobraževati in krepko nastopati proti nemčurjem in liberalcem. Minka Tovornik nam je voščila veselo in srečno novo leto, in obenem nas je navduševala, da bi tudi v novem letu hodile po potu čednosti. Nazadnje nam še č. g. župnik kakor vsakokrat podarijo mnogo krasnih besed, nakar se shod zaključi. 2. februarja razlaga Emika Požun o stanovitosti dekliske zveze. Potem so nam dekleta uprizorile igro »Luknja v miznem prtju«, ki je povzročila prav obilo smeha. Poljšak M. deklamira »Bojni pokop«. Nazadnje nas še vlč. g. župnik vspodbujajo, da bi vedno tako napredovale za vsako dobro stvar. 26. aprila deklamira Pepca Romih »Vijolica«, Sevšek Zefka priporoča dve čednosti molitev in delo, Vertačnik Malika deklamira »Hajdukova oporoka«, Cilka Ocvirk govori, naj bi tudi dekleta hodile po poti čednosti. Vlč. g. kaplan so nam priporočali, da bi prav marljivo delovale v Dekl. zv. Dne 18. maja smo imele občni zbor in sicer pozdravi predsednica zborovalke kakor pri vsakem zborovanju in zahvali vlč. g. župnika duh. svetnika za ves trud in njihove krasne besede, ki so nam jih podarili v pretečenem letu. Upamo, da nam bodo še za naprej naklonjeni in nas vodili bo potu čednosti. Nežka Kožuh iz Zabukovja nas je tudi pozdravila in obenem govorila o dobrotah sv. vere. Pečnik Ana deklamira »Ko pride majnik čez ravan«. Požun Emika razlaga o majniški Kraljici. Gračner Marija deklamira »Majniški pozdrav«. M. Poljšak razlaga besede: »Ko pomlad se bliža, jaz vrtec gradim, veselje v srcu z Marijo delim«. Kolman Marija deklamira »O prisijaj«. Nazadnje pa smo še imele volitev odbornic, izvoljene so sledeče: Predsednica Tovornik Hedv., nam. Zakošek Ivanka, blag. Sevšek Zefka, taj. Kovač Nežka, odbornice Tovornik M., Krajnc Franca, Poljšak Micika. V pretečenem letu je bilo osem poučnih shodov pri katerih je bilo 17 govorov in 13 deklamacij. Upam, da bo tudi v prihodnjem letu naša D. zveza dobro napredovala. Mladence le korajžno naprej, da se bomo pogosto oglasile v Našem Domu.

I. odborova seja S. O., ki se vrši dne 15. rožnika v Trbovljah ob 3. uri popoldne. Navzoči odseki izjemoma št. pavelskega in št. peterskega, podajo svoja poročila. Izostala odseka sta začasno opravičena. 1. Poročilo odseka Vransko: Vsako drugo nedeljo redovne in proste vaje pod št. jurskim načelnikom. Št. udeležencev znaša 15 do 20. Ker je odsek nastal še le pred kratkim, še nima krojev, toda upati je, da jih v kratkem času nabavi. 2. Poročilo odseka Št. Jur ob Taboru: Vsako drugo nedeljo vaje. Ker pa je načelnik samo eden, se preje omenjeni odsek in št. jurski menjata. Drugih prireditev od zadnjega občnega zbora ni bilo. Radi odseka Sv. Peter v Sav. dolini, ki je že pri več sejah izostal ne da bi se opravičil, se nalaga šentjurskemu načelniku dolžnost, da se čim preje o njegovemu položaju informira in o izidu takoj poroča okrožnemu odboru. V svrhu tega se naroča posameznim odsekom, da pošljejo prepis vsake seje na okrožni odbor, kakor je tudi naslednji dolžan obvestiti

odseke o izidu okrožne seje. Posebno pa se povdarja odsekom, da naj članarino pravočasno plačujejo blagajniku, da se zamorejo stroški sproti poravnati. Glede šolskega naraščaja, ki ga je šolska oblast baje dovolila in potrdila in ki je baje pri nasprotni stranki že vpeljan, se je obrniti na podzvezo v Maribor, da nam poroča kaj je na tem, da se potem lahko še pri nas vpelje. Enaka pravica za vse!

Dne 24. vel. srpana se vrši v Ljubljani veliki mladinski shod, ki je za nas velikega pomena. Ker je pa čas že blizu, je bila ta slavnost pri današnji seji takorekoč na dnevnem redu. Govorilo se je o raznih predpripravah, tako se na pr. okrožni načelnik obrača na posamezne odseke, da mu javijo, koliko okrožnih trakov bodo potrebovali itd. Radi neprilik, ki zamorejo nastati pri slavnosti, se predlaga, da se nekoliko pred isto vrši revizija, pri kateri bi se lahko primanjkljaji dopolnili. Za kraj se zbere Vransko, ker se po sklepu zadnjega občnega zbora itak vrši tam seja 10. vel. srpana. Dnevni red tega izletja se prepusti okrožnemu predsedniku in načelniku, ki bota potem pravočasno naznanila odsekom. Ker ni bilo k seji ničesar več pripomniti, se predsednik še enkrat zahvali bratom za udeležbo ter zaključijo sejo ob pol petih popoldne s krepkim Nazdar!

Trbovlje. Letno poročilo dekliske zveze v Trbovljah. Na sporedu je: 13. oktobra je bil dekliski sestanek v dvorani Društvenega doma. Predsednica otvori shod, nato govori Ivana Špitaler o nekem spokorniku, ki je prej Najsvetejše zasmehoval. Marija Zakonjšek nam v priprosti legendi predstavlja, kakšne da moramo biti do svojih tovarišic. Predsednica bere veliko podučnih stvari iz knjige lepega vedenja. Č. g. predsednik nam predstavi živo pred oči vojsko na Balkanu. Sestanek dekliske zveze dne 1. decembra. Na sporedu je: Ivana Špitaler deklamira pesem o siromaku. Antonija Čeč nam predčuje mladenke in cvetlični vrt. Vneta govornica vabi novih članic k dekliski zvezi. Marija Zakonjšek govori o dobrem in slabem časopisju. Angela Kurnik poučuje o perutnistvu. Č. g. predsednik iz vsakega govora nekaj povzame ter nam to in ono razloži. H koncu še prerešujemo knjigo lepega vedenja. Na treh kraljev dan sestanek dekliske zveze. Na sporedu je: Ivana Špitaler deklamira: Kaj pri- nese novo leto. Antonija Čeč govori: Kaj je prav za prav pravi ponos slovenskih deklet in kakšen vzor naj bodo slovenska dekleta. Predsednica Godec Terezija deklamira Dar sprave. Angela Kurnik, ki se je udeležila III. protialkoholnega kongresa v Ljubljani, govori o veliki vrednosti svete vojske, o nesrečah, ki se gode vsled uživanja alkohola. Marija Zakonjšek in Marija Belihar imata dvogovor: Snops in voda iz knjige sveta vojska. Č. g. predsednik nam poroča o vojski. Sestanek dekliske zveze dne 13. aprila. Bere se iz knjige lepega vedenja, vlč. g. predsednik pa poučuje in razlaga. Nato ima g. predsednik govor. Shod dekliske zveze dne 8. junija. Na sporedu je: G. Pepica Senica nam je v jednatih besedah povedala najvažnejše točke, ki zadevajo dekleta

dekliških zvez, o njih pravicah in dolžnostih. Bodi ji srčna zahvala. Antonija Čeč govori o naših ciljih in talentih, kojih se moramo posluževati. H koncu nam č. g. predsednik povedo mnogo resnega in zanimivega iz časovnega položaja. Pevke, pod vodstvom Amalijske Cebin zapoje mično pesmico, kakor po navadi po shodu. 6. julija letošnjega leta pa je bil občni zbor dekliške zveze. Na sporedu je: Angela Kurnik govori o treznosti. Dasi je pri nas kraj, kjer se mnogo alkohola popije, je navzlic temu še dokaj ljudi, ki pritrjujejo sveti vojski pravico. Bernardka Rajšek bere poučne stvari iz Našega Doma. Nato sledi volitev novega odbora. Izvoljene so: Predsednica Angela Kurnik, podpredsednica Kristina Kačič, tajnica Marija Kmet, namestnica Leopolda Žagar. Pretečeno leto smo uprizorile dve igri in sicer »Smrt Marije Device« ter »Zakleta soba v gostilni pri Zlati goski«. Vse vloge so bile dobro rešene. Dal Bog, da bi v novem društvem letu storile mnogo dobrega bodi si v tem ali onem oziru. Dobra volja in pa zaupanje do naše zaščitnice brezmadežne Marije, naj nas vodi, dokler ne pridemo do našega cilja. Vsem slovenskim dekletom pošilja iskrene pozdrave

Trboveljčanka.

Govorniške vaje.

Najlepši cvet — čistost.

Govorila Micika Zadravec na dekl. shodu v Središču.

Zdaj le hiti, vence viti, —
o mladina zdaj je čas!
Dan zbeguje, cvet vsahuje —
kmalu mine rožni kras.
Zraven tudi ne zamudi —
poiskati dušni sad . . .
Pomlad ide, zopet pride —
le enkrat je človek mlad.

Te vrstice pesnika so mi še živo ostale v spominu iz mojih mladih let — iz šolske dobe. Še danes mi živo stoji pred očmi učiteljica, ki mi je razlagala pomen teh besed. Med drugim je rekla, da se človek prišteva do 30. leta še sploh mladim ljudem. Torej smo me dekleta tudi med mladimi, zato si malo natančneje poglejmo te besede pesnikov.

»Zraven tudi ne zamudi, poiskati dušni sad . . .« Pesnik nas lepo opominja, da naj skrbimo ne samo za telo, ampak tudi za dušo posebno za lepoto svoje duše. Pred vsem moramo skrbeti za čistost in nedolžnost svoje duše. Čistost srca je najlepši kras za mladega človeka. — Krasno je zvezdnato nebo po noči in lepo sveti in greje ljubko sonce po dnevi, a še lepše se blišči v človeški družbi čistost mladeničev in deklet.

Če iščeš lepoto v obleki, lepše ne najdeš kakor je bela, ki je podoba nedolžnosti. In če izbiraš in gledaš podobo, lepše ni, kakor je tista, ki predstavlja nedolžnega človeka. Sv. Jeronim pravi: »Imej katero koli čednost in sveti se v katerem koli dobrem delu, če ti lepota sv. čistosti manjka — je vse zastoj.« Nedolžno srce je bogastvo čez bogastvo, le-

pota čez lepote, sreča vseh sreč. Srečen je tak čist človek, vse ga veseli in v svojem srcu nosi raj. Če je sveta čistost tako lepa, potem si lahko razlagamo, do nobena druga izguba ni tako objokovanja vredna, kakor izguba čistosti. Kako miluje sv. Jeronim nesrečnico: »Ti si bila lesketajoča zvezda v Gospodovi roki, sedaj pa si se spremenila v črno oglje«. In ravno ta svetnik pravi na drugem mestu deklici, ki se je dala zapeljati: »Nesrečnica, ki si se nekdaj lesketala kakor zlato v svoji deviški lepoti, sedaj si kakor blato na cesti.« — Res je, da tudi spokornikovo srce ima veljavo pred Bogom in ljudmi, a prejšna lepota čistosti se mu ne vrne nikdar več. Tudi spokorniki imajo pravico do veselja in so srečni. vendar zastoj si želijo nazaj tiste sreče in radosti, ki jim je srce napajala v rajskih dneh zlate nedolžnosti. Koliko noči je prejel kralj David, ki se je pregrešil nad čistostjo. Da, res! Resnično veselje, pravo zadovoljnost in neskončno srečo more uživati le nedolžno srce!

Kako lepo nam pesnik opisuje nedolžnost srca! Kako v krasnih barvah nam slikajo nedolžnost in čistost duš!

Vprašajmo poštene stariše, kateri otrok jim je najljubši — ali ne čist in nedolžen? Vsaka dobra mati je gotovo tedaj najbolj žalostna, kadar izve, da je njen ljubi otrok zapravlil nedolžnost. Vprašajmo vestne učitelje in odgojitelje, kateri dan so najbolj žalostni. Ali tedaj, ko so jim otroci neposlušni in nepokorni? Ne — takrat še potrpijo. A ko zvejo, da je med ljubo, izročeno jim mladino kak omdaževan otrok — tedaj krvavi, in mora krvaveti njih užaljeno srce. Kdor se pa za to ne meni, se pač ne more prištevati dobrim odgojiteljem.

In duhovniki, pastirji duš? Ali jim ni poleg neizmerne pijančevanja, zapravljanje čistosti največja bridkost?

Me mladenke imamo dovolj prilike, da olajšujemo duhovnikom in učiteljem breme, ki ga imajo s poučevanjem pri mladini. V sedanjem času moramo ven na polje med delavce, kjer se dostikrat nesramno govori. Tedaj bodimo pač korajžne in odločno prepovejmo, če je mogoče take nesramne pogovore. Iz dna srca se nam morajo smiliti še nepokvarjeni otroci, ki so zraven pri takih pogovorih. Dostikrat se dogodi, da se tako mlado bitje pohujaš med delavci — nesrameži, od katerih zve, kar bi ne smel slišati in vidi, kar bi ne smel videti — in iz tega nastanejo izkušnje.

Varujmo torej, kolikor nam je mogoče mladino slabe tovarišije, ki ji igraje vzame srčni mir in sladko srečo. Skrbno varujmo sv. čistost tudi same sebi. Poslužujmo se zvesto vseh pripomočkov za ohranjenje sv. čistosti. »Čujte in molite . . .«, pravi Kristus, in to tudi storimo. Na uho naj nam vedno donijo Zveličarjeve besede: »Blagor jim, ki so čistega srca.« —

V lepi nedolžnosti srce ohrani.
angeli zvesti prijatelji ostani,
tako boš lahko si žvižgal in pel,
časno boš srečen in večno vesel.

ljano v soboto, dne 23. avgusta ob 3. uri popoldne. Vse naše organizacije s tem opozarjamo, da takoj prično z delom, da bodo bratje Hrvatje na vseh postajah slovenskega ozemlja navdušeno in dostojno pozdravljeni.

Vsa naša izobrazevalna društva in Marijine družbe, ki svojih zastav še niso prijavila na manifestacijo na katoliškem shodu v nedeljo, dne 24. avgusta v Ljubljani, oziroma so pozabila v zgasilnici vpisati prihod zastav, prosimo najnujnejše, da na dopisnici naznanijo zastave pripravljalnemu odboru za katoliški shod v Ljubljani.

Za naše odre. Izšla je zanimiva igra: „Smrt pravičnega“, enodejanka v dveh slikah. Spisala in založila Pepica Senica. Igra vsebuje 8 ženskih vlog ter je za naše Marijine družbe in dekliške zveze jako priporočljiva. Ker je po vsebini jako pretresljiva, se bo gotovo vsem zelo dopadla. Naroča se edino-le pri: Katoliški bukvarni v Ljubljani ter stane 8 komadov s poštno vred samo 1 K 70 vin. Dekliške zveze in Marijine družbe sezite pridno po njej!

Prirjene slavnosti in prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditve
Prihova	13. julija	Mar. družba fantov	mesečni shod
Ptuj	13. »	Dekliška zveza	»Marijin otrok« in dr.
Sv. Lovrenc n Marib.	22. junija	» »	mesečni sestanek
Konjice	5. junija	» »	poučni shod
»	1. julija	» »	» »
»	3. avgusta	» »	» »
Trbovlje	6/1. 13/4. 8/6.	» »	poučni sestanek
»	6. julija	» »	občni zbor
Jarenina	29. junija	» »	mesečni shod
Sv. Jurij ob Ščavnici	?	» »	veliki dekliški shod
Gornja Radgona	8. avgusta	» »	poučni shod
Skale	22. junija	Mladeniška zveza	»Izgubljen« sin«
Dol pri Hrastniku	6. julija	Kat. izobraž. društvo	poučni shod
Sv. Peter na Medv. s.	2/3. 11/5. 1/6.	Dekliška zveza	» »
» » » » »	8/6. 15/6. 29/6.	» »	»Na srcu Marijinem«
Sv. Peter bl. Maribora	13/4. 22/5. 8/6.	» »	podučni shodi
Vurberg	13. julija	» »	mesečni shod
Sv. Jur ob Taboru	27. julija	Bralno društvo	Balk. vojska
Sv. Vid pri Planini	13. julija	Dekliška zveza	poučni shod
Sv. Trojica v Halozah	5/1. 23/2. 2/3	Mladeniška zveza	podučni shodi
»	6/4. 1/5. 8/6.	» »	» »
Ljutomer	3. avgusta	Dekliška zveza	poučni sestanek
Hoče pri Mariboru	13. aprila	» »	podučni shod
» » » » »	29. junija	» »	petletnica obstanka
Hoče pri Mariboru	13. julija	» »	podučni shod
Fram	27. »	» »	»dekliški tabor«
Ptuj	27. »	» »	slovesni shod

Napovedane prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditve	opomba
Konjice	17. avgusta	Dekliška zveza	Konstant. slavnost	
Gornja Radgona	17. »	» »	podučni shod	
» »	24. »	» »	Konstant. slavnost	
» »	» »	» »	»Z vih. v zavetje«	
Ptuj	21. septembra	» »	podučni shod	

Drobtinice.

Družba sv. Rafaela v Ljubljani za naše izseljence. — V teku pol leta je izvršila družba sledeče delo:

Prejela je 370 pisem in raznih vlog. Odgovorila je v 118 pismih in dopisnicah. Vsakemu, ki se je oglasil, se je dal potreben pouk, naslov agenta zaželjene proge, cena vožnje do zadnje postaje, kamor je namenjen izseljenec itd. Osebnost se je oglasilo v družbini pisarni 547 izseljencev, ki so dobili pouk za pot in zraven še priporočilni list. V tem listu so naslovi vseh zaupnikov Rafaelove družbe v vseh delih sveta, zlasti v primorskih mestih in v Ameriki, kamor se Slovenci izseljujejo. V listu so tudi naslovi vseh avstrijskih konzulatov. Izseljenci dobe v družbeni pisarni tudi koledar ali kažipot za pot v Ameriko. V koledarčku je natanko popisano, kako se je treba obnašati na parniku, posebno pa pred strogo komisijo na Ellis Islandu, kjer se popotniki III. razreda izkrcajo. V koledarčku so omenjeni nadalje vsi kraji v Ameriki, kjer so slovenske škofije in župnije. Tam dobiš vse naslove župnikov, slovenskih šol in učiteljev in število učenecv in učenk. Koledarček je zato neprecenljive vrednosti za vsakega izseljenca, ki potuje v Ameriko.

V pisarni dobi izseljenec družbeni znak, ki ga pripne na viden kraj. Če pride v primorsko mesto, ga lahko vsak zaupnik naše družbe spozna po tem znaku in mu gre na roko v vseh ozi-
rih. Družbeni znak ima pa tudi sicer veliko vrednost med vožnjo. Bodisi na vlaku, bodisi na parniku, ravnaajo s takim izseljencem veliko lepše kakor z drugimi popotniki. Uslužbenci teh podjetij in pomorskih družb dobro vedo, da so taki izseljenci pod varstvom Rafaelove družbe in da se bo družba zanje zavzela, ako se jim napravi kaka krivica. Tega se pa te pomorske družbe silno boje.

Naši izseljenci odhajajo iz Ljubljane večinoma ob torkih. Na ta dan je tajnik Rafaelove družbe zmerom na kolodvoru, da poda v slučaju potrebe morebitna pojasnila in da pazi, da do-

be potniki dovolj prostora v vlaku.

Družba oskrbitudi potrebne listine za pot v Nemčijo in inozemstvo, kjer delajo Slovenci. Za slučaj ženitve posreduje pri oblastih in župnih uradih, da s tem prepreči, da ne žive Slovenci na tujem v divjem zakonu.

Koncem lanskega leta je bila družba naprošena, da oskrbi za siromašne in zapuščene Hrvate v Južni Ameriki potrebne časopise in dobre knjige. Družba se je tej prošnji odzvala in poslala v Puntarenas 2 velika zaboja hrvaških knjig in časopisov.

Vsak izseljenec, ki gre na tuje, naj se oglasi pismeno ali ustmeno pri Rafaelovi družbi v Ljubljani na Dunajski cesti, v hiši Zadružne zveze.

Veliki kravali v mestu Turinu na Laškem. Pretekli teden je v Turinu zaradi zvišanja mestne doklade in podražanja živil 200 trgovcev zaprlo prodajalne. V vseh tovarnah so delavci vstopili v stavko. Ko sta hotela 2 trgovca pod policijskim varstvom odpreti trgovine, se je zbralo na tisoče ljudi, ki so razdajali tlak, pobili šipe in zahtevali, naj župan takoj odstopi. Županova žena, ki je ločena od njega, je agitirala na javnih trgih proti možu in mu očitala osebne in uradne grehe. Mesto je bilo v obsednem stanju. V mestni hiši so organizirali prodajo najpotrebnejših živil. Žandarji in vojaki so patrulirali po mestu in več kakor 100 oseb zaprli.

Mesto se pogreznilo. Na Sedmograškem se je pretekli teden radi večtedenskega deževja ponizala gora, ob katere vznožju stoji mesto Lövete. Ker se je radi ponizanja gore tresla zemlja, se je nad 60 hiš podrlo. Celo ozemlje, na katerem stoji mesto, se je znizalo za približno 60 cm. Ob cesti, ki vodi skozi Oklan, se je pa odprla zemlja, se je pa v zemljo pogreznilo 25 hiš. Zemlja se je tako tresla, da je do 100 hiš premaknjenih s svojega navadnega prostora. Obstaja nevarnost, da se še podere približno 150 hiš. Veliko ljudi pogrešajo, pod razvalinami se nahaja veliko mrtvih in ranjenih.